

Dokument nr. 8:64

(2004-2005)

Privat forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Harald T. Nesvik

Forslag fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Harald T. Nesvik om endringer i bioteknologiloven som åpner for preimplantasjonsdiagnostikk og forskning på befruktede egg

Til Stortinget

BAKGRUNN

Høsten 2003 behandlet Odelstinget Innst. O. nr. 16 (2003-2004) til Ot.prp. nr. 64 (2002-2003) om lov om medisinsk bruk av bioteknologi m.m. (bioteknologiloven).

Regjeringens forslag i proposisjonen innebar bl.a. en endring av gjeldende lov når det gjaldt preimplantasjonsdiagnostikk, genetisk undersøkelse av befruktede egg, som var tillatt i spesielle tilfeller ved arvelig sykdom uten behandlingsmuligheter i § 4-2 i lov av 5. august nr. 56 1994 der det het:

"Et befruktet egg kan bare undersøkes genetisk i spesielle tilfeller ved alvorlig arvelig sykdom uten behandlingsmuligheter, jfr. § 2-10. Kongen kan fastsette nærmere vilkår for adgangen til preimplantasjonsdiagnostikk."

I Ot.prp. nr. 64 (2002-2003) foreslo Regjeringen følgende i § 2-14:

"Genetisk undersøkelse av befruktet egg, herunder undersøkelser for å velge barnets kjønn (preimplantasjonsdiagnostikk), før det settes inn i livmoren er forbudt."

Et flertall i Odelstinget, bestående av representantene fra Høyre, Sosialistisk Venstreparti, Kristelig Folkeparti og Senterpartiet, foreslo i Innst. O. nr. 16 (2003-2004) følgende i § 2-14:

"Genetisk undersøkelse av et befruktet egg før det settes inn i livmoren, herunder undersøkelse for å velge barnets kjønn (preimplantasjonsdiagnostikk), kan bare gjøres i spesielle tilfeller ved alvorlig, arvelig kjønnsbundet sykdom uten behandlingsmuligheter. Før slik preimplantasjonsdiagnostikk foretas, skal kvinnen eller paret gis genetisk veiledning og informasjon."

De nevnte partier anså imidlertid at det kunne være et begrenset behov for bruk av preimplantasjonsdiagnostikk, men henviste i disse tilfellene til kjøp av tjenestene i utlandet, jf. nedenforstående merknad:

"Flertallet viser til at behovet for denne diagnostikken antas å være svært begrenset. Dette er en svært ressurskrevende høyteknologidiagnostikk som flertallet mener at det ikke er faglig grunnlag for å bygge opp i Norge. I den forbindelse vil flertallet vise til Statens helsetilsyns avslag på søknaden fra Haukeland sykehus, IVF-kvinneklirikken, om å etablere et slikt tilbud. Flertallet anser det som mer hensiktsmessig i de få tilfellene der dette tilbudet etterspørres, å kjøpe dette i utlandet etter henvisning fra helsepersonell i Norge innenfor bioteknologilovens bestemmelser."

En slik holdning kan ikke innebære en, så godt som, fullstendig avvisning av muligheten til bruk av preimplantasjonsdiagnostikk.

Et flertall av høringsinstansene som hadde avgitt uttalelse i proposisjonen, ønsket at preimplantasjonsdiagnostikk skulle tillates og understreket at metoden kun var tenkt anvendt der det forekommer alvorlige arvelige sykdommer. Sosialkomiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet fremmet forslag i innstillingen om å beholde teksten slik den fremsto i loven av 5. august nr. 56 1994 med følgende tillegg i annet og tredje ledd:

"Det er forbudt å undersøke et befruktet egg for å velge barnets kjønn, unntatt i særskilte tilfeller ved alvorlig arvelig kjønnsbundet sykdom.

Før det gis adgang til preimplantasjonsdiagnostikk, skal kvinnen eller paret gis genetisk veiledning og informasjon."

Ikke lenge etter at Stortinget hadde vedtatt endringene i loven, fikk vi et klart eksempel på et slikt tilfelle i Norge der det var behov for å ta i bruk preimplantasjonsdiagnostikk for å ha en mulighet til å redde livet til en 6 år gammel gutt med en dødelig arvelig sykdom. Dette kunne ikke skje etter norsk lov. Våren 2004, etter behandlingen av Dokument nr. 8:41 (2003-2004) fra stortingsrepresentantene John I. Alvheim og Harald T. Nesvik (Fremskrittspartiet), vedtok Stortingets flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Fremskrittspartiet, en endring i loven §§ 2-4 og 2-14 som gjorde det mulig for en dispensasjonsnemnd å gi tillatelse til genetisk undersøkelse av befruktede egg.

Det faktum at partiene Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bidro til denne endringen, samt det positive vedtaket som ble fattet på Sosialistisk Venstrepartis landsmøte i begynnelsen av april 2005, bør kunne medvirke til at det nå er flertall for en endring av loven § 2-14 slik at det blir tillatt med begrenset bruk av preimplantasjonsdiagnostikk i tråd med innholdet i § 2-4 i loven av 1994 og Arbeiderpartiets og Fremskrittspartiets forslag i Innst. O. nr. 16 (2003-2004).

En naturlig konsekvens av en endring i loven, som åpner for begrenset bruk av preimplantasjonsdiagnostikk, vil være en endring i loven § 3-1 om forskning på befruktede egg.

Forskning på befruktede egg skjer i de fleste land. Bare Østerrike, Tyskland og Norge forbyr slik forskning. Forslagsstillerne viser til at metoder for befruktning utenfor kroppen som benyttes i dag, bygger på forskning på befruktede egg. Forslagsstillerne mener derfor det er inkonsekvent å forby forskning på befruktede egg når vi tar i bruk behandlingsmetoder som er utviklet på bakgrunn av slik forskning, og viser til den betydning kunnskap basert på forskning på stamceller fra befruktede egg vil ha for behandling av en rekke alvorlige sykdommer. Slik forskning må imidlertid bare skje på overtallige egg, og det er et krav at egg som har vært gjenstand for forskning ikke tilbakeføres til kvinnen, men tilintetgjøres. Det må være forbud mot å fremstille befruktede egg til forskningsformål.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til endringer i lov om humanmedisinsk bruk av bioteknologi som åpner for begrenset bruk av preimplantasjonsdiagnostikk og forskning på overtallige befruktede egg i tråd med Dokument nr. 8:64 (2004-2005), senest innen utgangen av 2005.

11. april 2005